

Brussel er verdens stø

Brussel har verdensrekord i antall lobbyister. Noen av dem er nordmenn som prøver å finne ut hva som skjer på deres felt i EU – og hvordan de kan påvirke unionens politikk.

INGEBORG ELIASSEN
ingeborg.eliasen@aftenbladet.no

– Skal vi treffes en dag?

Åse Erdal er midt i et intervju, men radaren er på og sveiper omgivelsene. En kjenning fra staben til EU-kommisssæren for det indre marked stryker forbi, og kommune-Norges fremste representant i Brussel lar ikke sjansen gå fra seg. – Kaffe en dag? De to har mye å snakke om. Regelverket om offentlige anskaffelser, for eksempel. Superviktig for Kommune-Norge.

Norway House heter den smekre bygningen i Rue Archimède som huser de mest offisielle norske representan-

tene i Brussel – EU-delegasjonen. Den er Norges desidert største ambassade i utlandet. Beliggenheten

er ikke å kimse av; tvers over gaten ruver Berlaymont, EU-kommisjonens hovedkvarter. Nærmere kommer man ikke uten å flytte inn. De 35 diplomatene i Norway House prøver å fremme Norges interesser i en union Norge ikke er formelt medlem av. De er langt på vei henvist til lobbyvirksomhet, ifølge Europautredningen, den 911-siders rapporten om Norges forhold til EU som ble lagt frem i forrige uke.

Flere enn i Washington

Åse Erdal holder ikke til i Norway House. Hun er en av noen titalls nordmenn blant de rundt 15.000 ikke-statlige lobbyistene i EU-hovedstaden, som har passert Washington DC i antall. Nordmennene jobber for å fremme interessene til norske bedrifter eller organisasjoner. Erdal skal bidra til å sikre norske kommuner og fylkeskommuner best mulige rammebetingelser i EØS. Det gjør hun fra sitt kontor i bygningen som huser CEMR, Council of European municipalities and regions, kommunesektorens internasjonale muskel.

Begrepet «lobbyist» er litt belastet, synes mange, og både Erdal og andre velger andre ord når de forklarer hva de holder på med.

– Vi er medvirkere i EU- og EØS-samarbeidet. Vi medvirker til å utvikle posisjoner, lage forståelser og spre informasjon, sier hun.

De fleste lobbyister i EU-systemet kommer fra EU-land. Svenske lobbyister har over 500 svensker i EU-institusjonene de

kan kontakte for å finne fram i EUs korridorer. Norge har noen titalls såkalte nasjonale eksperter på utlån fra departementer i Norge. – Vi har ikke samme forutsetninger for å bygge nettverk. Ingen tidligere studiekompiser, kolleger eller svogre i kommisjonen vi kan ringe til, påpeker Paal Frisvold.

I norsk politikk er Frisvold kjent som leder i Europabevegelsen. I Brussel har han 15 års fartstid og kjenner systemet fra alle kanter: I 2001 grunnla han Brusselkontoret AS, et rådgivningsselskap som lobber for norske kunder i EU-hovedstaden. I dag er han styreleder der. Dessuten er han arbeidende styreleder i Bellona Europa. Der har det handlet mye om fangst og lagring av CO₂ de siste årene.

Feilslått metode

Norske lobbyister mangler ofte en grunnleggende innsikt, hevder Frisvold: – Skal man få noe gjort, må man tenke europeisk og langsiktig. Det nytter ikke å invitere til lunsj og begynne å fortelle om sitt norske problem før man har bestilt forretten.

«EØS-mørket», kaller Frisvold denne angivelige defekten. – Vi lider av mangel på erfaring fra politiske diskusjoner i

beslutningsorganene.

En norsk lobbyist som vil oppnå noe, må lytte og finne ut hvordan problemstillingen fortoner seg for andre land og gjerne EU som helhet – og så foreslå løsninger som innbefatter norske interesser, mener Frisvold.

Look to Stavanger

Rundt 20 norske organisasjoner og bedrifter har kontor i Brussel og driver lobbyvirksomhet derfra. Like mange bedrifter og organisasjoner i Norge har lobbyister som jevnlig reiser til Brussel, ifølge Europautredningens delrapport om ikke-statlig norsk lobbying i Brussel.

«Grov sett har de fleste av dem tre oppgaver: a) Finne ut hva i himmelens navn det er som foregår. b) Drive kombinert reisebyrå & folkeopplysningskontor for politikere, byråkrater og faglige tillitsmenn som lurer på hva som foregår. c) Forsøke å påvirke det som foregår. Det er de to første jobbene som tar mest tid for de fleste», skriver journalisten Kjetil Wiedswang i sin skildring av norske lobbyister i Brussel.

– De som lykkes med å påvirke, er sterke, snevre bransje-lobbyer – vin, aluminium, gass. Lobbyistene har ett tema og mye spesialkunnskap, sier Pål Jacob Jacobsen.

Han er også en veteran i Brussels lobbymiljøer. Jacobsen har drevet Stavangerregionens Europakontor siden han etablerte det i 1993. I hans jobb handler det mer om å tolke Europa hjemover enn å påvirke EUs forhold til Stavanger-regionen. Skjønt han prøver også å gjøre Nord-Jærens for-

fakta

lobbyisme

■ Europautredningen definerer lobbyisme eller lobbyvirksomhet som systematisk og målrettet påvirkning for å oppfylle egne målsettinger overfor politiske beslutningstakere i EU.

■ I henhold til en slik definisjon er det liten tvil om at Norge er en «lobbynasjon» i Europa.

■ Under den nåværende tilknytningsformen til EU er Norge i stor grad henvist til dette.

EUROPAUTREDNINGEN
«INNENFOR & UTENFOR»

PAAL FRISVOLD: Styreleder Bellona Europa, styreleder i Brusselkontoret AS. Fartstid siden 2001.

TRINE RADMANN: direktør i NHO Brussel. Fartstid siden 2007.

PÅL JACOB JACOBSEN: leder for Stavangerregionens Europakontor. Fartstid siden 1993.

ÅSE ERDAL: leder for KS' Europakontor. Fartstid siden 1993.

JAN PETER JEBSEN: ansvarlig for Hydros EU-kontor i Brussel. Fartstid siden i fjor.

treffelighet kjent i Brussel: Nylig dro for sjuende gang en gruppe på 15 unge energispesialister fra EU-kommisjonen til Stavanger for å lære mer om norsk gass, vannkraft og annen fornybar energi. Opplegget var et spleiselag mellom blant andre Statoil, Lyse og Greater Stavanger.

Hydro krever kompensasjon

Det er lett få møte med folk i EU-systemet, ifølge lobbyistene. – Men informasjonen kan ikke bare gå én vei - da blir det ikke noe møte nummer to, sier Trine Radmann, Brussel-direktør for arbeidsgiverorganisasjonen NHO, som etablerte seg i Brussel alt i 1973. I dag briefer Radmanns daglige nyhetsbrev norsk næringsliv om dagens fem viktigste EU-saker. Dessuten jobber hun for å vareta norske næringslivsinteresser i EU-institusjonene.

Den som skal påvirke EUs prosesser, må vite hvor de foregår. Kommisjonen er den viktigste institusjonen, mente de fleste lobbyistene som var intervjuet til Europautredningen. Jan Peter Jebsen, som leder Hydros EU-kontor i Brussel, har ofte møter med generaldirektorer i kommisjonen, «DG'ene». – Vi sørger for at Hydros og aluminiumsindustriens interesser ikke blir glemt i lovprosessene her, sier Jebsen. For tiden jobber han – og aluminiumsindustriens sammenslutning – mot DG Competition. De vil sikre at aluminiumsprodusenter får full kompensasjon når de kjøper strøm i markedet der EUs CO₂-avgift for kraftverk er lagt inn i kraftprisen. Hvis industrien ikke får gjennomslag, kan den etter hvert bli lagt ned i Europa og gå til verdensdelene som ikke har kostnader på CO₂-utslipp, ifølge Jebsen.

Tidlig på banen

Det gjelder å være tidlig ute hvis man vil spille noen roller, påpeker Åse Erdal. – Da må man være på banen kanskje flere år før kommisjonen kommer med sitt forslag. EUs vannedirektiv, som ennå ikke er fullt ut satt i verk i Norge, ble påbegynt på 90-tallet, sier hun.

Men hva slags muligheter for gjennomslag har norske lobbyister?

Ikke veldig stort. Men på noen områder har de ikke-statlige utsendingene kanskje bedre kanaler enn norske diplomater, mente Europautredningens leder, Fredrik Sejersted, da han presenterte rapporten for diplomater, lobbyister og andre nordmenn i Brussel i forrige uke. Det meste av den norske lobbyismen går ut på å hente inn informasjon og formidle den hjemover. Men her fins et potensial som ikke er fullt utnyttet, mente han: Norge følger lojalt opp EØS-avtalen, men kan godt «tørre å ta noen flere figurer med ESA».

Og så sa Sejersted det som utløste et tungt sukke i rommet: – Her er det mye større potensial enn ved å kjøpe flere lobbyister i Brussel.

NETTVERKSBYGGEREN: Trine Radmann leder NHOs lobbyist som foregår, sier hun. EU-kommisjonen i bakgrunnen er en som fremmer norske interesser. Dermed må vi alltid tenke in